

قرن اسطوره

نماد ایستادگی و مقاومت

کامبیز درمیش کارتونبست

● «نلسون ماندلا، برای من سمبل ایستادگی است. ماندلا به ما یاد داد ایستادگی و مقاومت جواب می‌دهد و اگر به آن ایمان داشته باشیم رویایی دست‌یافتنی خواهد بود. او را نه به‌عنوان سیاهپوست بلکه به‌عنوان یک انسان آزاد می‌شناسم. بسیاری از ایده‌هایی که در مورد نژادپرستی خلق کردم، با الهام از ایده‌ها، زندگی، فعالیت‌ها و مبارزات این شخصیت بزرگ بود. اگر قرار باشد ماندلا را با کسی مقایسه کنیم مسلماً آن شخص مهاتما گاندی خواهد بود.

«ماندلا» ماند...

غلامرضا امامی

● بگذار آزادی فرمان راند. بر این دستاورد شوک‌همنده انسانی خورشید هرگز غروب نخواهد کرد.

نلسون ماندلا

«تا تارفت... پدر ماند. به سفری جلودانه رفت. مردی که نزدیک به ۳۰ سال در حبس و بند و زنجیر بود، آخرین زنجیر را گسست و به ابدیت پیوست. به دنیای بی‌مرز و رنگ سفر کرد. نام خویش را ماندگار ساخت. در سراسر زندگی صدای عشق سر داد، یادگاری که در این گنبد دوار بماند دلداه و رهبر عدم خشونت، با خشم و خشونت بیگانه بود و با مهر و آزادی یگانه. عشق به قدرت نداشت اما قدرت عشق را دریافت. به برکت دل پاک و اندیشه ناب او بود که آپارتاید «تبعیض نژادی» نه تنها در زادگاهش که در جهان به خاک سپرده شد. بزرگ‌ترین حامی رژیم آپارتاید، انگلیس و اسرائیل بود اما شگفتا که چندی پیش در میدانی بزرگ در میانه لندن، تدیس خندان او را دیدیم که با لبخندی به لب، بشعله مهر در چشمانش می‌درخشید. او در کاخ بوکینگهام این سخن جلودانه را سر داد: بخش، اما فراموش مکن و یخشیده بود زندانبانان دیروزش را به یاد داریم که در سرزمین او آفریقا که در نقشه جهان چونان قطره اشکی رخ می‌نماید در منتهای این قاره، آفریقای جنوبی است، همان‌جا که ستم بر سیاهان قانونی شدا سیاهان در مین‌خوش و در خانه خویش اسیر بودند، حق رفتن به مناطق سفیدپوستان را نداشتند، اگر رخصت هم می‌یافتند اتوبوس سیاهان و آسیابایی‌ها جدا، قطارها جدا، رستوران‌ها جدا، مدرسه‌ها جدا، خیابان‌ها جدا، خانها جدا حتی در ساحل دریا، جایی که سپیدان بودند، ممنوع بود که سیاهان شنا کنند. پدر بزرگ «محولو» نام نامی او بود که سیاهان بر زبان می‌راندند... او انسان را باور داشت... جدایی و تبعیض را به هیچ روی برنمی‌تافت. هرگز نیاستاد و نماند و گفت: - ما به ذهنی و دلی پاک نیازمندیم، شکوه زندگی این نیست که هرگز به زانو درناییم، شکوه زندگی در آن است که به بار افتادیم دوباره برخیزیم.

او آزادی را باور داشت. هرچند سال‌ها در بند زیست، زمانی که از زندان آزاد شن این ندا را سر داد:

- آزادی به بریدن زنجیرها از دست و پا خلاصه نمی‌شود. آزادی، نیازی است و احترامی است و حرمتی برای آزادی دیگران...

تپین‌های دل‌ها، تاله تاله شد، آهسته آهسته/ رساتر گر شود این ناله‌ها فریاد می‌گردد و فریاد سیاهان در کهتسالی او را از زندان رهاند.

جهان چاره‌ای نداشت که در برابر اراده مردان آزاده، تسلیم شود. او به قدرت رسید، نخستین رئیس‌جمهور آفریقای جنوبی در انتخاباتی آزاد عشق به قدرت نداشت. بیم آن بود که شورش‌ی در گیرد و به انتقام سال‌ها ستم، خون‌ها بر زمین ریخته شود. می‌دانست که سیاست همیشه ستیز نیست، ساختن و سازش هم هست. در زندان، گفتگو با دشمنان دیروزش را پذیرفت. به برکت اندیشه ناب و پاک، او آفریقای جنوبی آزاد شد. بی‌آنکه خونی از دماغی ریخته شود، تحول و تغییر قدرت صورت گرفت. دریافت که خشونت آنگارخ نمی‌نماید که گفتگو پایان یابد. می‌دانست که بر سنگ‌ها و صخره‌های سخت کینه و نفرت، بذری نمی‌رویند، نهالی برنمی‌کشد. در خاک نرم مهر و مداراست که گل آزادی و عشق می‌شکفد. او گفت: اگر قرار باشد خون را با خون شست، دچار بدبختی می‌شویم. بیخشم اما فراموش نکنیم...

زندانی دیروز و رئیس‌جمهور امروز، زندانبانان را بخشید! از همه خواست که کنار نهند و به مدارا روی آورند و مین خویشت را کنند آباد. خونی ریخته نشد، انسانی به زندان نیفتاد... پرونده‌ای تشکیل نشد. کوشید که بنایی نو بپفکند، بنایی برای پایه عشق، با خشت مهر، باسیمان دوستی... آفریقای جنوبی ساخته شد... سدهای جدایی، مرزهای خودی و غیرخودی و نخودی برداشته شد. انسان‌ها حرمت یافتند و خورشید بی‌غروب شادی و آزادی رخ نمود. پیرمرد تا پایان زندگی‌اش به عدم خشونت پایدار بود، به حقوق بشر وفادار، به آزادی مومن و به انسان و قانون معتقد. پنج سال در اوج قدرت بود و مینش را ساخت. به سال ۱۹۹۹ قدرت را رها کرد و در کنار مردمش و همه ستمدیدگان جهان قرار گرفت. در آستانه تاریخ گلدی و تکرومه و لومومبا را می‌بینم که به پیشوازش می‌آیند. می‌دانم که سرفراز چونان سروی سبز و ستبر در کشتار دل مردمان مینش می‌ماند. او در راه بود... او رفت اما راه ماند. تاریخ به یادش می‌آورد و آزادگان جهان نام بلند او را زمره روزان و شبان می‌سازند... از او بیاموزیم. بسیار بیاموزیم.

یادداشت روز

اندیشه‌ای فراتر از «گاندی»

محمدرضا اصلانی کارگردان سینما

«نلسون ماندلا، در واقع انسانی است که سیاست را به معنای ملی و گرومبندی و منافع در نظر نگرفته است. او سیاست را به معنای یک اندیشه می‌داند و عنوان می‌کند چگونه می‌توان این اندیشه را گسترش داد. همیشه تلاش می‌کند این اندیشه را به یک جهان‌بینی تبدیل کند. این نکته قابل تاملی است. ایشان سیاست را به معنای یک جهان‌بینی معرفی می‌کند و بر آن اصرار می‌ورزد. در این نوع دیدگاه کل

بشریت در نظر گرفته شده است و نه تنها مفهوم ملی و انسانی بودن آن، بی‌تردید این تفکر او به صلح‌ملی و صلح‌جهانی کمک می‌کند، صلح‌ملی را به مفهوم صلح‌جهانی اعلام می‌کند. این تضاد و تقابل امر نژادی را پیش می‌کشد و آن را از تاریخ تفکر حذف می‌کند. در زمینه اقتصاد به جای آنکه اقتصاد را به یک امر نژادی تبدیل کند از آن گذر و به نوعی کل جهان را در اقتصاد تقسیم می‌کند. بر خلاف تفکر نظام‌های تمامیت‌گرا و اندیشه‌های دیکتاتوری که اکثریت را بر اقلیت تجویز می‌کنند، هیچ گونه‌ای از دیکتاتوری را تجویز نمی‌کند و این در واقع یک اندیشه سیاسی و انسانی را سامان می‌بخشد؛ اندیشه‌ای که فراتر از گاندی رفته است.

نگاه روز

ماندلا ی تاریخ‌ساز

امین تارخ بازیگر سینما

تاکنون شخصیت‌های زیادی در تاریخ کشورها نبوده‌اند که علیه نژادپرستی و آپارتاید مبارزه جدی کرده باشند. یکی از جذاب‌ترین و تاثیرگذارترین و موفق‌ترین آنها نلسون ماندلا بوده است که در این راه بسیار تلاش کرد. می‌توان گفت بارها آدم‌هایی در جهان زیسته‌اند که تاریخ‌ساز بوده‌اند و تاریخ از ایشان به‌خوبی یاد می‌کند و در مقابل عده‌ای هم هستند که تاریخ از آنها به بدی یاد می‌کند و اسمشان در

انتشار خبر مرگ ماندلا، هنگام پخش فیلم او در «رویال فیلم» لندن

فریمن: جهان یکی از غول‌های واقعی‌اش را از دست داد

نیم‌ا توسلی

«بگذارید این وطن دوباره وطن شود/ بگذارید دوباره همان رویایی شود که بود. بگذارید پیشاهنگ دشت شود و در آنجا که آزاد است منزلگاهی بپوید. (این وطن هرگز برای من وطن نبود) بگذارید این وطن رویایی شود که رویاپروان در رویای خویش اندیشیده‌اند» لنگستون هیوز، اعضای کاخ سلطنتی بریتانیا و دختر ماندلا در بین تماشاچیان بودند تا پخش فیلم «ماندلا: راه دراز آزادی» را در جشنواره فیلم لندن در پنجشنبه‌شب پنجم دسامبر ۲۰۱۳ تماشا کنند؛ پنجشنبه‌شی سیاه، که در میانه پخش فیلم، خبر مرگ نلسون ماندلا، مبارز ۹۵ساله آفریقای جنوبی را به‌همراه داشت. فیلمی خارق‌العاده، شبی بسیار تلخ. خبر درگذشت ماندلا را به پرنس ویلیام دادند. دیلی‌اکسپرس گزارش داده که دوک و دوشیزه کمبریج، ویلیام و کیت، با لبخند در مراسم حاضر شدند اما در پایان فیلم، چهره غمگین و افسرده‌شان آشکار شده بود، مشاوران پرنس ویلیام در اواسط پخش فیلم خبر را به او رساندند و در پایان فیلم، حاضران دقیقه‌به‌ای ماندلا سکوت کردند. پرنس ویلیام بعد از اکران فیلم اینچنین اظهار همدردی کرد: «خیلی ناراحت‌کننده است. من می‌خواهم یادآوری کنم که نلسون ماندلا چه شخصیت الهام‌بخش و فوق‌العاده‌ای داشت. تمام ذهن و دعای من

برای او و خانواده‌اش. این خبر، به‌شدت غمگین‌کننده و دردناک بود.» دختر ۵۵ساله نلسون ماندلا، زیندی ماندلا، در اواسط نمایش فیلم به‌شدت احساسی شد و اندکی بعد بدون آنکه با خبرگزاری‌ها گفت‌وگویی داشته باشد، سالن را ترک کرد. ادریس البا که با بازی در نقش نلسون ماندلا در این فیلم، آخرین هنرپیشه‌ای تلقی می‌شود که نقش این رهبر آپارتاید را تاکنون بازی کرده، خیلی کوتاه گفت: «چه افتخاری بالاتر از اینکه پاهایم را در کفش‌های ماندلا کردم و در نقش مردی بازی کردم که تمام موانع زندگی را از سر راه برداشت و حقوق بشر را پیش از آنکه جهان با چنین واژه‌ای آشنا باشد، به جهانیان یادآوری کرد. ذهن و دعای من برای او و خانواده‌اش.»

از سویی دیگر، اخبار حاکی از آن است که مورگان فریمن نیز که یک‌بار به دلیل بازی در نقش نلسون ماندلا در فیلم «شکست‌ناپذیر» نامزد دریافت جایزه اسکار شده بود، پنجشنبه‌شب گفت: «امروز، جهان یکی از غول‌های واقعی قرن گذشته را از دست داد. نلسون ماندلا، مردی افتخارآمیز و غیرقابل مقایسه بود که با توانایی شکست‌ناپذیر خود و عزم و اراده راسخی که داشت، برای بسیاری از انسان‌های جهان مقدس بود. قهرمانی برای تمامی آزادخواهان بود. با یادآوری پیروزی‌هایش، او را در یاد نگاه خواهیم داشت.»

بخشید و فراموش نکرد

علیشاه مولوی

نلسون ماندلا یک جمله معروفی دارد که می‌گوید: «آنچه را که تو با من کردی می‌بخشم اما فراموش نمی‌کنم». این برخورد انسانی و کامل‌ا مدنی ماندلا با کسانی است که نابخرده‌ترین رفتارها و برخوردها را با او داشتند همیشه کسانی که در شأن انسان رفتار نمی‌کنند محو می‌شوند و در مقابل، رفتار و حتی گفتار انسان‌هایی مثل نلسون ماندلا به عنوان یک نماد باقی می‌ماند. چنین رفتاری می‌تواند در نوع خلاقیت شاعر و نویسنده هم نوعی نماد مقاومت به وجود بیاورد. شخصیت‌هایی از این دست همیشه در جهان تاثیر گذارند چرا که برای آزادی و رفاه و مدنیت جامعه جهانی تلاش کرده‌اند. البته باید این تلاش را با توجه به شرایط اجتماعی و سیاسی هر دوران و منطقه و قدرتی که بر آن حاکم بوده ارزیابی کرد. باید دید حقوق انسان‌ها در آن جامعه چقدر رعایت شده و برخورد حاکماتشان با مفهوم انسانیت چقدر تخریبی و غیرانسانی بوده است. تمامی این مسایل جامعه‌جهانی را مجاب می‌کند که زیست انسان‌هایی مثل نلسون ماندلا را و همواره رصد کند. هویت شخصیت‌های تاثیرگذاری مثل ماندلا به این دلیل بزرگ و قابل احترام است که هرگز به دنبال منیت نبوده‌اند. البته در این مورد ماندلا یک تفاوت اساسی با دیگران دارد و آن اینکه او در آستانه

سیاه همچون اعماق آفریقای خودم

بهرام دبیری نقاش

«گر بدی گیرد جهان را سر به سر

از دلم امید نیکی را میر»

«هر روز صبح در آفریقا آهویی از خواب برمی‌خیزد که می‌داند باید از یوزپلنگ سریع‌تر بدود تا طعمه او نشود و یوزپلنگی که می‌داند باید از آهو سریع‌تر بدود تا از گرسنگی نمیرد، مهم نیست آهو پاشی یا یوزپلنگ، مهم این است که به طلوع آفتاب با تمام توان شروع به دودین کنی» نلسون ماندلا، نامی در سیاست که برای همیشه در تاریخ به نیکی جلوان خواهد ماند. درس‌های تاریخ بی‌پایند و چهره‌های تاریخ‌ساز، آنان که برای ابد جز بدنامی و ننگ برای خود و برای سرزمین و مردمانشان چیزی به جای نخواهند نهاد و آنان که نه تنها آزادی و سعادت و روشن‌بینی

هنر

جاودان در تاریخ

بهروز غریب‌پور کارگردان تئاتر

«نلسون ماندلا، به خاطر صبوری، استقامت و ایمانش نه تنها برای مردم آفریقای جنوبی بلکه برای تمام مردمانی که در هر جای دنیا و در هر زمینه‌ای اهداف عالی و انسانی دارند، یک الگو و یک فرارزنی حرکت کرد و متعلق به همه مردم و همه انسان رنج می‌برد، اما هرگز نه به خشونت متوسل شد و نه کسی را تحقیر کرد و نه حتی زندانبانان و شکنجه‌گرانش را آزد. این رفتار و سلوک به‌تمام‌معنا

ماندلا؛ شخصیتی کلاسیک

بسیار ماندگار خواهد بود و بی‌تردید راه را برای بسیاری از مبارزان هموار کردند. ایشان توانستند با مبارزات خود آن رژیم آثم‌جور و خودکامه را از صحنه بیرون کنند و به عقب برانند و به خواسته‌های انسانی خود برسند. مساله آزادیخواهی و برابری انسانی و عدالت‌طلبی را طوری رهبری کردند که اکنون می‌توان دید آن جامعه به داشتن چنین رهبر و حزبی به خود می‌بالد.

در تاریخ مبارزات معنوی، اسم جاودان نلسون ماندلا هرمدیف گاندی قرار می‌گیرد، او از شخصیت‌های ماندگار و کلاسیک تاریخ بشریت است و قطعاً او می‌تواند سرمشق خیلی از کشورها و مبارزان آزادیخواه قرار گیرد که به دنبال چنین خواسته‌هایی هستند. شاید قرن‌ها و سالیان گذرد تا ماندلایی و یارانش سرفصل جدیدی در جهان آغاز کردند که

مهدی غریابی نویسنده

من به این دلیل که خود را کارشناس و منتقد ادبیات نمی‌دانم، نمی‌توانم به‌طور دقیق درباره اینکه «ماندلا» چقدر در ادبیات تاثیرگذار بوده اظهارنظری کنم. اولین کتابی که ادبیات مقاومت یا جنبش آزادی‌بخش آفریقا در ایران ترجمه شد و من با آن آشنا شدم، کتاب «بنال وطن» آلن پیتون با ترجمه

شنبه ۱۶ آذر ۱۳۹۲

چهره روز

استقبال از آخرین ساخته پوران درخشنده

«هیس»،...

در آرشپو آکادمی اسکار

● شرق: آکادمی اسکار در ناسه‌ای به پوران درخشنده درخواست کرده تا تمامی اقلام و جزئیات مربوط به فیلم «هیس، دخترا فراد نمی‌زند، را در اختیار بخش آرشپو این نهاد قرار دهد. پوران درخشنده، کارگردان فیلم «هیس، دخترا فریاد نمی‌زند» با بیان اینکه آکادمی اسکار از طریق بست الکترونیکی (ایمیل) به او چنین درخواستی داده است، به «شرق» گفت: «در این ایمیل از من خواسته‌اند تمام اقلام و جزئیات فیلم ماند فیلمنامه، پوستر، سیناپس، تیزر، آنونس و... را برای آرشپو به آنها بدهم». همچنین در این نامه که به امضای گرگ والش از بخش فیلمنامه آکادمی اسکار نوشته شده، آمده است: «کتابخانه آکادمی علوم و هنرهای تصویری متحرک (آکادمی اسکار) علاقه‌مند است یک نسخه از فیلمنامه «هیس» دخترا فریاد نمی‌زند» را در مجموعه مرکزی دائمی خود نگهداری کند. فیلمنامه‌های موجود در مجموعه ما تنها به منظور اهداف تحقیقاتی قابل دسترسی بوده و در میان کاربران دائمی ما دانشجویان، فیلمسازان، نویسندگان و هنرپیشگان دیده می‌شوند» در ادامه این نامه عنوان شده است: اما به‌عنوان یک کتابخانه تحقیقاتی اجازه انتشار و پخش آثار را نخواهیم داد و تمامی آثار ما تنها در اتاق مطالعه کتابخانه، مورد مطالعه و بررسی قرار خواهند گرفت. علاوه‌بر این هر گونه عکسبرداری از فیلمنامه‌ها قذن خواهد بود.»

هفت جهان

بهترین «فیلم خارجی سال» هیات منتقدان آمریکا به «گذشته» رسید

● شرق: اصغر فرهادی برای فیلم «گذشته» جایزه بهترین فیلم خارجی سال هیات منتقدان فیلم آمریکا را برای «گذشته» از آن خود کرد. به گزارش ایسنا، مراسم معرفی برگزیدگان هیات منتقدان فیلم آمریکا که چهارشنبه‌شب، ۱۳ آذر برگزار شد، برترین آثار سینمایی جهان معرفی شدند که از ایران نیز اصغر فرهادی با آخرین ساخته‌اش «گذشته» توانست جایزه بهترین فیلم خارجی را دریافت کند.

قاره سیاه

«ماندلا» هرگز نمی‌میرد

منیژه حکمت کارگردان

● این روزها خبرهای متفاوتی درباره «نلسون ماندلا» شنیدیم و خواندیم؛ اینکه زندگی نباتی پیدا کرده یا مرگ را در آغوش گرفته است. به نظر من «نلسون ماندلا» هیچ‌وقت نمی‌میرد، چون او یک فکر، یک نوع از شعور و آگاهی و خود «آزادی» است. «ماندلا» و تفکرش تمام‌قد ایستاده و خواهد ایستاد. «ماندلا» تدیس یک تفکر است؛ تفکری که سال‌ها برایش مبارزه شده و مرگ عزیزانی را در پی داشته است. مرگ کسانی که مثل او فکر می‌کردند. او نماد و اسطوره «آزادی» است. اصلا نمی‌خواهم فکر کنم که او مرده و یا خواهد مرد. امثال «ماندلا» نمی‌میرند، تاریخ جامعه بشری ثابت کرده که کسی یا کسانی که جریان‌سازی می‌کنند و در جهت آزادی، گام‌های بزرگ برمی‌دارند، اگر هزار سال هم از عمرشان بگذرد، همچنان زنداند و از یادرفتنی نیستند. البته مرورکردن زندگی «ماندلا» می‌تواند رمز ماندگاری را به همه ما یاد دهد. چون از تفکرات متعالی بشریت حفاظت و حراست می‌کنند، «ماندلا» هرگز نمی‌میرد. او زنده است.

الگوی حق‌خواهی

سپهیل محمودی شاعر

● در بیست و چند سالگی، من نام‌هایی چون ملو، چه‌گوارا و فیدل کاسترو بزرگ‌تر می‌نومند و جلوه‌ای افزون‌تر در جام جهنم داشتند. انسان‌هایی پر شور و پرغوا که می‌خواستند طرحی دیگر درافکنند. اینان برای جوانی من در آن سال‌ها جذاب‌تر بودند، اما هرچه سن و سال آن جوان فرا رفت و دلش به سمت‌وسوی شناخت عرفان و تصوف ایران و اسلام تمایل پیدا کرد، از آن حال و هوای پرشور و شر هم فاصله گرفت. آن جوان می‌دید روش‌هایی چون منش یازیدن بسطاطی و جنید بغدادی و حلاج و معروف کرخی و شیخ خرقان در مواجهه با انسان و جهان کارآمدتر و عمیق‌ترند و به توفیقی مانثر می‌انجامد. در این روزگار نیز گاندی و لوتر کینگ و ماندلا مرا به یاد همان صوفیان بزرگ تاریخ ایران و اسلام می‌انداختند. اینان پرهیز از غوغا و مدارا و آرایش و رفتاری همراه با تساهل راه راه غلبه بر هوای درون و اعطای برون می‌داشتند. ماندلا در این روزگار برای آن جوان سال‌های گذشته- که دیگر آن جوان سال‌های گذشته نیست- الگو و نماد حق‌خواهی و مدارا برای رسیدن به حق است.